

Veselé vánoce a šťastný rok 1988 přeje K-231

Vánoční slovo předsedkyně

Čas neuvěřitelně utíká. Roční období se střídají tempem, zatím člověkem neovlivněným a každé má své kouzlo. Jarní květy i podzimní listy, které přikryje sníh, aby vytvořil vánoční náladu čistoty a neposkvrněnosti.

Tak nějak bych asi v sextě začala kompozici z češtiny na dané téma:

"Hlas zvonů táhne nad závějí, kdes v dálce tiše zaniká..."
Přeloženo do běžné řeči — musí se psát o vánocích.

Ale od sextánských dob uplynula dlouhá řada let a číslice mého věku se takřka obrátily. Tváře, s nimiž jsem sdílela školní starosti, byly v mých vzpomínkách nahrazeny tvářemi mladými, středního věku i tvářemi poznamenanými životními útrapami.

A těmto "pozdějším" tvářím chci věnovat část své dnešní vánoční "kompozice". Prožila jsem s nimi desatero vánoce. Každé byly jiné a všechny jsou uchovány někde na dně mé paměti. Ať už vánoce s kradeným stromečkem, tajně propašovaným do lágru, či s větvíčkou, vystřiženou ze zeleného papíru, nebo jenom prostou smrkovou větví,

postavenou do sklenice od nějaké zavařeniny a ozdobenou ornamenty, vyrobenými z obalu zubní pasty. Byly to jenom vnější odznaky vánoce, to vnitřní nám žádná šňára nebo filcunk nemohly vzít. Vědomí, že znovu a znovu prožíváme zázrak Zrození, příslibený kdysi — před mnoha tisíci lety — a že i po dvou tisících letech uskutečnění slibu máme živou možnost přijímat duchovní obrodu, činilo vánoce prožité ve vězení vánoce plně prožitými. Snad navenek smutnými, bez účasti vzdálených rodin. I ty naše pardubické rodinky byly na Štědrý večer zlomyslně bachaři rozděleny předčasným uzavřením bloků a baráků. Ale skromné dárečky, tajně zhotovené na švadlárnách byly dávno předány a způsobily mnoho radosti.

Dnes — s odstupem času — snad už necítím tehdejší pronikavou bolest nad ztrátou svobody a odloučení od drahých lidí. Po celý život zůstal však se mnou pocit hrůzy, co člověk může udělat. Zavřít, zabít, umučit, zlomit. A současně vědomí silných, čistých vztahů, které se vytvořily jako protiváha násilí, jemuž lidské bytosti byly vystaveny.

Jako výsledek těchto vztahů vzniklo v Praze v r. 1968 K-231, jehož volným pokračováním je K-231 v exilu. Jedním z účelů dnešní organizace je podpora našich zestárlých přátel doma. Díky exilové veřejnosti, členům K-231 a Kruhu přátel, kteří nezištně pořádají ať už naše soukromá setkání nebo veřejné podniky za účelem získání financí, mohli jsme odeslat peníze domů i letos.

Znovu se vracím k článku Tondy Uhlíře "Kdyby všichni mukli světa...", který zvláštním řízením přišel v pravý čas a dal tak myšlenku akci, která trvá již třetí rok. Mnoho příjemců prvních zásilek již zemřelo. Je mi vždy velmi smutno, když připisuji křížky ke známým, blízkým jménům. Jsem ráda, že jsme tuto akci začali a pokračujeme v ní. Kolik jmen bude chybět v seznamu příštího roku?

Ta hmotná pomoc je podstatná, ale za ní je mnohem více. Ze strany přátel doma vědomí, že jsme my zde na ně nezapomněli. Pro nás přátelství a důvěra značné části exilu je neustálou vzpruhou.

A to je něco, co mi nikdy nezevšední. Uvědomuji si (a nejen o vánocích) spontánnost pomoci Československého sdružení v Kanadě, MMI, neustálou, přátelskou ruku 68 Publishers v Torontě a oporu, kterou máme v legionářích.

Oceňuji přátelství "staré gardy" z roku 1948, kteří utíkali z domova, protože nad nimi většinou visela hrozba kriminalů, či smrti; přátelství těch, kteří utekli z věznic, či transportů. Uvědomuji si časový odstup a rozdílnost životního prostředí i osudů, jimiž jsme prošli my doma a oni zde. A přece nás vzali "za své".

Je toho mnoho, zač je nutné teď, v době vánoční a na závěr roku poděkovat. A já to dělám touto cestou.

Přijměte všichni dík za čas a práci, věnovanou K-231, za finanční a mravní podporu naší organizace a za přátelství, které my srdečně opětuje.

Šťastné a veselé vánoce všem přeje

Eda Jarošová-Ottová

Monument

Zpráva výboru pro vybudování památníku

V dnešním čísle zahajujeme pravidelnou rubriku "Monument", ve které budeme informovat naše čtenáře o postupu přípravných prací pro vybudování památníku, pro kontrolu peněžní sbírky veřejnosti budeme uvádět jména dárců (případně pouze monogram, bude-li chtít někdo zůstat nejmenován), země, výše darů, počáteční a konečný stav kont.

Výbor se od svého vzniku sešel již třikrát. Byly sestaveny a odeslány oficiální žádosti o patronát, rozeslána byla také tisková zpráva exilovému a krajanskému tisku. Dopisem do Švýcarska bylo vyzváno Světové sdružení bývalých politických vězňů v exilu k účasti. Byla otevřena dvě konta, kanadské a americké, aby nebyly potíže s ukládáním US \$. Byly provedeny první kroky pro získání kanadského "Charity Number", aby mohla kanadským občanům být vydána potvrzenka o výši darů pro daňový odpis. Byl zahájen průzkum na opatření a opracování kamene, jakož i na vytesání nápisu. Zároveň byl zatím navázán styk se sochaři Jiřím Hanzálkem a Jaroslavem Huťou. Návrhy od veřejnosti dosud nedošly žádné.

Počáteční stav		\$0.00	\$0.00
		Can.	US
Veselý J. F.	Kanada	50.00	
Fellmann Jan	Kanada	10.00	
Talský Jiří	Kanada	50.00	
Neznámý B.	USA, N.Y.		50.00
Diviš Vlad.	Kanada	50.00	
Otta Frant.	Kanada	50.00	
Froml Leo	Kanada	10.00	
Konečný stav k 20. říjnu 1987		220.00	50.00

Všem dárcům srdečně děkujeme.

MONUMENT

Výbor pro vybudování památníku
P O Box 2323, Postal Station B, Scarborough, Ont., M1N 2E9, Canada

Toronto, 21. října 1987

Tisková informace

Nedávající rok 1988 bude dvacátým výročím okupace naší vlasti armádami varšavského paktu, dvacátým výročím vzniku K-231 v Praze na Žofíně, pro mnohé z nás i ke dvacátým výročím nacistického opuštění naší domova. Evide také čtyřicátým výročím uchvácení mnohých lidí a rodin čtyřicátým výročím nastolení diktatury násilí a podvodu.

My, bývalí političtí vězni, chceme v listopadu 1988 vzít první památník obětem komunistické hrůzovlivy a teroru v Československu, němeho svědka smutných, kteří obživovali své životy za svobodu a demokracii. Nejen my, bývalí političtí vězni, ale celá československá veřejnost, ať již v exilu či doma, nesmíme zapomenout na stovky popravených, ubytých či vyloučených či brutálně zavražděných bez soudů. Neměli bychom zapomínat těchto hrdinů našeho věku a pamatovali. Ze obživovali své životy za nás všechny.

Klub K-231 si vzal za úkol tuto myšlenku uskutečnit. Pokud snad nejste informováni o tom, co K-231 znamená, tedy jen stručné vysvětlení. V roce 1948 byl vydán zákon na ochranu lidové demokratické republiky známý pod číslem paragrafu 231/48 Sb., podle něhož v následujících letech zločinná justice vraždila ve jménu lidové spravedlnosti své odpůrce. V době Pražského jara pak vznikla v Praze na Žofíně organizace K-231, které sloučovala většinu bývalých politických vězňů. Jejím heslem bylo "Aby se to, čí nikdy neopakovalo". Zde v Torontě vznikl Klub K-231 v květnu roku 1985 a za krátkou dobu se vyvinul ve velmi silnou organizaci, která zastupuje mnohé bývalé politické vězně nejen v Kanadě, ale i USA a Evropě. Práci Klubu je zapojen "Kruh přátel K-231", ve kterém jsou naši přátelé, kteří mají to štěstí, že se nestali v kumirách našimi bratry a sestrami. Náplní Klubu je připomínat veřejnosti, že bezpráví z let padesátých stále trvá. Peněžně podporujeme naše staré a nemocné bývalé spoluvězně doma, se světem jsme spojili vlastním časopisem K-231, vydávaným každý druhý měsíc. Peníze na podporu a vydávání časopisu získáváme jednak z darů našich přátel, jednak pořádáním různých akcí společně s Kruhem přátel K-231.

Prázdninový plán památníku je zcela prostý, nepravdělný přírodní mramorový či žulový kámen se dvěma opracovanými plochami pro krátký český a anglický text. Památník bude se svolením Masaryk Memorial Institutu umístěn v prostorách Masarykownu /Toronto, Kanada/, národním sídlišku Čechů, Slováků a Podkarpatských Rusů.

Tato myšlenka se ovšem nedá uskutečnit bez spolupráce a účasti široké exilové veřejnosti.

Potřebujeme vaši pomoc nejen finanční. Rádi bychom slyšeli i vaše názory, rádi bychom přijali vaše návrhy /např. na znění krátkého nápisu na památníku/. Času je opravdu málo, proto prosíme o váš příspěvek v co nejkratší době jména všech dárců a výše příspěvků budou pravidelně uveřejňovány v časopise K-231 a jiném exilovém a krajanském tisku. Dny těch, kteří si nepřejí být jmenováni, budou označovány pouze iniciálami.

Korespondence adresujte a vaše šeky laskavě vyplíte na:

Monument
P O Box 2323, Postal Station B
Scarborough, Ont.
M1N 2E9, Canada

Výbor pro vybudování památníku

Antonín Fráňa Památník

V minulém čísle Káčka jsme vás informovali o úmyslu K-231 vztyčit památník těm, kteří se stali oběťmi komunistické hrůzovlády. Těm, kteří byli popraveni, postříleni při útěcích či umučeni při výslechu Státní bezpečnosti nebo umučeni na lágrech a ve věznicích.

Na projektu už začala pracovat šestičlenná skupina, složená ze členů K-231 a ze členů Kruhu přátel K-231. Prozatím byly učiněny nezbytné administrativní kroky, navázána spolupráce s několika českými výtvarníky, kteří by měli jednak podat vlastní návrhy, jednak posoudit návrhy druhé.

Ohlásili jsme svůj úmysl v minulém čísle a už jsme dostali první odezvu. Několik našich příznivců, kteří pochopili okamžitě podstatu věci, poslalo svůj příspěvek. Počínaje dnešním číslem budeme uveřejňovat jejich jména — pokud nebudou mít námítky — a výši jejich příspěvku. Tím bude zaručena i veřejná kontrola finančních prostředků.

Dvoučlenná delegace výboru K-231 ve složení br. Antonín Fráňa ze Švýcarska a br. Lumír Salivar z Toronta navštívila v minulých dnech Mistra Jiřího Hanzálka v Londonu, Ontário a požádala ho o spolupráci na plánovaném projektu. Mistr Hanzálek, autor Masarykovy busty, která

tvorila titulní stránku minulého čísla se vyjádřil k návrhu postavení památníku obětem komunismu velice realisticky. Řekl, že v případě, že jeho návrh bude realizován, bude požadovat pouze zaplacení skutečných nákladů a jenom v případě, že sbírka na památník bude úspěšná, bude požadovat úměrný honorář za svou uměleckou práci. Jednání s ním bylo vedeno nezávazně. Za zmínku jistě stojí, že díla Mistra Hanzálka zdobí mnohou univerzitní síň v Kanadě a ve Spojených státech, že jeho díla jsou dosud vystavena v Národní galerii v Praze. Návštěvníci St. Thomas mohou spatřit jeho práci i před místní radnicí.

O práci na tomto projektu vás budeme informovat v příštích číslech našeho časopisu. Prozatím jsme požádali řadu význačných exilových organizací o záštitu nad touto myšlenkou. V tom pořadí, jak budou docházet odpovědi, budeme informovat i vás. Nepochybujeme o tom, že v této záležitosti se prokáže, že československý exil není tak rozháraný, jak by si přáli soudruzi z Letné.

Plánovaný památník je to minimum, co můžeme pro své umučené a popravené učinit. Jejich památka zde bude na věčné časy připomínat komunismus v jeho pravé podobě.

Společné prohlášení

Společné prohlášení československých organizací ve svobodném světě.

Oceňujice pokrok na cestě k zabezpečení mezinárodní bezpečnosti, podepsané československé organizace se cítí povinný učinit následující prohlášení:

Snahy o hospodářskou přestavbu v Sovětském svazu představují obrovskou možnost pro posílení míru a bezpečnosti. Současně představují nemenší nebezpečí pro demokratický svět, jestliže nebudeme schopni rozpoznat pravý význam těchto událostí. Svoboda a mír jsou neoddělitelně spojeny. Je proto v zájmu svobodného světa, aby reformní změny v oblasti občanských svobod pokračovaly co nejdále a rozšířily se co nejdále. Svobodný svět proto nesmí žádnou svou akcí oslabit nebo zničit příčiny uvolnění ve sféře moci komunismu, nýbrž je musí posilovat.

Základní způsob ovlivnění tohoto vývoje v sovětské sféře vlivu je následující:

Nabídnout silnou podporu demokratizačním snahám umlčeným občanům komunistických států prostřednictvím informací, kulturní výměny a diplomatických akcí.

Odmítnout hospodářskou a technickou pomoc potud, pokud komunistické vlády nebudou donuceny respektovat občanská práva a základní svobody.

Usilovat neúnavně o rozšíření obranných schopností, jmenovitě Strategické obranné iniciativy (S.D.I.).

Účinně napomáhat demokratickým osvobozenecům hnutím a zabránit tím konsolidaci sovětské moci v dobytých územích.

Tato doporučení jsou podložena minulými, nedávnými a současnými zkušenostmi našich členů s komunismem, jmenovitě s komunistickým režimem v Československu. (Zkráceno)

Alliance of Czechoslovak Democratic Associations of Australia and New Zealand

František Nový, President — Jan Viola, Vice President, Oldřich Mikulčák, Secretary

American Fund for Czechoslovak Refugees, U.S.A.

Dr. Jan Papánek, President Emeritus

Association of Czechoslovak Legionaries, United Kingdom

Miloslav F. Kašpar, CdeG, President

Council of Free Czechoslovakia, U.S.A.

R. V. Fraštacký, Gen. Assembly Chairman

Dr. M. Povolný, Exec. Committee Chairman

Czechoslovak Association of Canada

Miloš Šuchma, President — Jan Hásek, Public Relations

Czechoslovak National Council of America

Dr. Leopold Rozbořil, President — Vlasta Vráz, Secretary

K-231 Club of Former Czechoslovak Political Prisoners, Canada

Eda Ottová, President

National Alliance of Czech Catholics, U.S.A.

Rev. Vojtěch Vít, Chaplain

Václav Hyvnar, President — F. Uhlířová, Secretary

National Council of Women of Free Czechoslovakia, U.S.A.

B. Papánek, President — L. Drobilková, Secretary

Naarden Movement, United Kingdom

Rev. Dr. Jan Lang, President

Permanent Conference of Slovak Democratic Exiles, U.S.A.

Ing. Štefan Papánek

Jan Adam, Bishop of the Slovak Synod "Sion of North America, U.S.A."

Československý kriminál "Valdice u Jičína" — dvacáté století

My, bývalí českoslovenští političtí vězni jsme převážně dvacet či více nebo méně let mimo dosah "socialistické spravedlnosti". My jsme si "svoje" vytrpěli a protrpěli, ztratili jsme ta nejproduktivnější leta v komunistických koncentracích a dnes, pokud žijeme ve svobodném světě, nám nemůže mafiánsko-komunistický režim ublížit. My víme svoje, my jsme si prožili svoje a nám nemusí nikdo o komunistických praktikách nic vyprávět. Naši snahou je upozorňovat svět na nebezpečí, které komunismus sebou přináší, ať už je to v Československu, Angole či Nicaragui. Situace v Československu je nám samozřejmě nejbližší a proto nemůžeme zůstat lhostejní k tomu, co se děje v komunistických kriminálech v dnešní době. Vzdor tomu, že od dob našeho věznění, od dob mučení v padesátých letech uplynulo téměř čtyřicet let, komunistické praktiky se nezměnily. Změnit se ani nemohou. Komunismus je stále stejný, ať už si dá jakýkoli přívlastek. Jeho tvář je vždy nelidská.

Jména současných politických vězňů v Československu nám mnoho neřikají — a přesto jsou to naši bratři a sestry. Jsou jen o jednu generaci mladší, jsou bohatší o naši zkušenost. A jsou rovněž bohatší o "zdokonalené" způsoby výkonu trestu. O tom, jak vypadá reálný socialismus v praxi nám poslal obsáhlou zprávu bratr Milan Janča, signatář Charty 77, který popisuje současnou věznici ve Valdicích u Jičína.

Věznice ve Valdicích patří v současné době spolu s Leopoldovem a Opavou k nejhorším kriminálům v Československu. Vězňové určení k pobytu ve Valdicích jsou už při eskortě rozlišeni od ostatních způsobem spoutání. Je jim nasazen tak zvaný "medvěd", t.j. jsou spoutáni řetězy a "medvěd" je pruh tlusté kůže, který se obepne kolem pasu a k němu se řetězy připoutají ruce. Po příjezdu do Valdic čeká vězně jedno překvapení za druhým, jedno horší než druhé.

Valdický kriminál je kombinací středověkého mučení a moderní techniky. Janča popisuje nová vězeňská zařízení, která za našich časů nebyla. Například na všech kobkách jsou masivní pancéřové dveře s elektronickým signálním zařízením. Na chodbách a ochozech jsou umístěny snímací televizní kamery a na každém kroku mají dozorcí k dispozici alarmové spínače. Kamery jsou rovněž na nádvořích. V oddělení zostřené izolace jsou na celách zabudovány ještě masivní katry, čímž se obytný prostor pro vězně zmenšil o jednu třetinu.

Jedna z nejdůležitějších informací, které Janča podává, jsou jména vězeňských dozorců. V první řadě je to náčelník valdického vězení plukovník **Kindl**, který je zodpovědný za režim, který ve Valdicích existuje. Na třetím oddělení pak vládne jakýsi nadporučík **Štrobl**, jehož podřízenými jsou vězenští dozorcí **Letošník, Sirovátka, Doubic, Boháč, Věchet, Vávra, Špalek** a **Vraštil**, všichni sadisté, pro něž lidské utrpení — pokud se netýká přímo jich — nic neznamená. Mezi nimi vyniká surovostí a lstivostí dozorce **Vlastimil Michálek**.

Kromě permanentního hladu jsou vězňové systematicky bití a fyzicky i duševně týráni. Nemluví už o naprosto nevětratelných celách, společnosti kriminálních delikventů, kteří mají ve všem přednost, nemožnost jakékoli kulturní činnosti, zamezení jakéhokoliv kontaktu s vnějším světem, dokonalým nedostatkem informací — to vše spojeno s všemohoucností dozorců.

Milan Janča popisuje mučení vězňů, které si v ničem nezačá s mučením v nacistických kriminálech. Uvádí, že byl nejen svědkem, ale i obětí týrání. Komunističtí dozorcí podráždili spoutaným vězňům nohy a mlátili je metr dlouhým obuškem po vyholených hlavách. Těchto a dalších zvěstev se dopouštějí zejména dozorcí: **Michálek, Jiří Letošník, Sirovátka, Doubic** a **Štrobl**. Při mučení často používají tak zvané "těčko", což je řetízek kolem vězněva zápěstí, kterým otáčejí, až zlomí vězni ruku. Tomu říkají "mírný prostředek". Je běžnou praxí — píše Janča — a mnohokrát jsem ji poznal na sobě — že třeba pět bachařů bezdůvodně zmlátí člověka na cele nebo v kanceláři vychovatele a ještě ho obviní z "napadení veřejného činitele". Často se stávalo, že v ošetřovně byl před zraky lékaře a zdravotní sestry zbit nemocný vězeň dozorcem, vyhnán a v poutech uvržen do temnice.

Otřesný je popis podzemních kobek. Takto je popisuje Milan Janča: "Nejubožejší podmínky jsou však ve sklepení, kde jsou umístěny kobky valným dílem pod zemí. Je v nich především stále zima. Mnohé mají rozbitá okna. Uvnitř není kromě palandy a tureckého záchodu vůbec nic. Na palandě — a někdy ji tvoří jen pár polorozpadlých prken nebo třísek — není povoleno ležet, vyjma vymezené doby v noci. Budiček je ve čtyři ráno, mnohdy i dříve. Všude je plno špíny, smradu, zdivo je provlhlé. Na cele číslo 11 teče voda ze zdi čůrkama. Stávalo se, že v cele bylo po kotníky vody. Ve škvírách rozpukaného zdiva jsou skryti pavouci, štěnice, švábi a další hmyz. Na mnoha celách jsou myši a nezřídka z tureckého záchodu vyskočí krysa či potkan."

Milan Janča přináší toto svědectví, aby upozornil na bestialitu, kterou sebou přináší každý diktátorský režim. Komunismus stejně tak jako nacismus. Je to ta skrytá tvář komunismu. Snad by o ní měl v rubrice "Taková jsou fakta" napsat také Jaroslav Kojzar v Rudém právu.

Na vlnách Hlasu Ameriky

Hlas Ameriky vysílá do Československa každý týden literární relace, jejichž autorem je spisovatel Josef Škvorecký, jehož není nutno našim čtenářům představovat.

V jednom ze svých nedávných pořadů nerezcoval jako obvykle některý z románů, ale věnoval ho "Káčku". Protože zmíněná relace je zajímavá, přinášíme ji dnes v plném znění, aby se s ní seznámili i naši čtenáři.

Hovoří Josef Škvorecký.

K-231

Nedávno jsem zde, milí posluchači, citoval výrok George Orwella o tom, že není vůbec jisté, zda lidská přirozenost je skutečně totožná s touhou po svobodě a jestli není vlastně možné vypěstovat lidské plemeno, které by svobodu nepotřebovalo, jako je docela dobře možné vypěstovat plemeno bezrohých krav. Řekl jsem, že je to jedna z nejděsivějších myšlenek jaké znám. Jenom o něco méně děsivá — možná dokonce že stejně děsivá, a že ty myšlenky spolu souvisí — je myšlenka, kterou najdete v Kunderově románu *Žert*.

Cituji podle anglického překladu: "Kdysi jsem si myslel, že nic nebude zapomenuto a vše bude odčiněno. Teď už vím, že nic nebude odčiněno a vše bude zapomenuto."

Vzpomněl jsem si na tuhle větu nedávno, když se mi dostaly do ruky noviny, které se jmenují *Rudé právo*, a které, na rozdíl od Kunderova románu, jsou pro vás jistě dosažitelné — s výjimkou snad starých čísel z padesátých let. Byl tam článek Jaroslava Kojzara nazvaný "O trhání nohou". Článek je v podstatě zpráva o časopisu, který už dva roky vychází v Torontu a jmenuje se "K-231". Říká se mu *Káčko* a je to časopis bývalých československých politických vězňů, kteří dnes žijí na Západě. Protože jej pravidelně čtu — jeho redaktorem je můj švagr Lumír Salivar — musím bohužel říci, že článek Jaroslava Kojzara v novinách *Rudé právo* není ve všem úplně přesný. Kojzar dokonce v jiném článku v týchž novinách označuje Klub K-231, který je vydavatelem časopisu, za "Spolek zabijáků". Oba Kojzarovy články se vyznačují tendencí, charakterizovanou citátem z Kundery: připadá mi, jako by Kojzar souhlasil s tím, že nic nebude odčiněno a vše bude zapomenuto.

Pokud jde o nepřesnosti, tedy jen jednu jako *pars pro toto*: Kojzar cituje z projevu bývalého ústředního tajemníka spolku politických vězňů v roce 1968, nebožtíka Jaroslava Brodského tohle: "Já vůbec neměl rád komunisty. Prostě jsem říkal, že tomu dobrému utrhnout nohu a toho špatného s ní utlouct." Jak jste poznali, z tohoto citátu si Kojzar vypůjčil titul svého článku. Já ovšem Jaroslava Brodského náhodou znal, pomáhal jsem mu dokonce, když začínal psát svou vynikající knihu o roce 1968 *Řešení Gama*, a tu citovanou větu — jak se má jednomu komunistovi utrhnout noha a druhého s ní ubít — jsem dokonce slyšel z jeho úst. Nepřesnost je v tom, že v Brodského ústech byla ta věta sama citát. Brodský prostě citoval jakéhosi spolumukla, který větu pronesl v jáchymovském koncentráku a pak dodal, že takové pocity jsou u lidí, kteří prošli peklem stalinských lágrů pochopitelné, ale že jako rozumní tvorové musíme je dnes — tj. v roce 1968 — odmítnout a podat ruku ke smíru bývalým trýznitelům. Mrzí mě, že Kojzar na tenhle dost důležitý kontext citátu Brodského zapomněl.

Časopis K-231 není pouhý spolkový věstník, jaký na svobodném Západě vydávají spousty organizací. Vytkl si

za cíl přispět svými jistě omezenými prostředky k dokumentaci toho, co čestí historikové v Československu, zaměstnání jinými, nepochybně naléhavějšími úkoly, dokumentovat nemohou: k dokumentaci tzv. "porušování socialistické spravedlnosti" v padesátých letech. Protože na tu se zapomenout nesmí. Abych to vyjádřil paradoxem: za to, že dnes může třeba slovenský spisovatel Ján Kot v románě popisovat nahá ženská ňadra, zaplatilo stovky lidí v padesátých letech životem, desetitisíce dlouhými ztracenými lety a statisíce jejich rodinných příslušníků nemožností dosáhnout vyššího vzdělání.

Vezměme si například předsedkyni Klubu K-231 Edu Ottovou. Ta byla v červnu 1951 zatčena spolu s bratrem Alkem a zanedlouho zatkl i její matku. Eda dostala deset let, matka dvanáct a bratra Alka v roce 1952 popravili. Amnestie se na ni nevztahovala, proto si odseděla plných deset let. Po propuštění si vzala spolumukla Františka Ottu. V roce 1966 se pokusili přes Jugoslávii odejít na Západ, podařilo se to však jen Edě, která nesla dvouletou dcerku. Její muž a tříletý syn byli zadrženi, pan Otta si odseděl další rok. Vysvobodil je teprve rok 1968, kdy se konečně setkali v Kanadě. Tedy osud dost typický a jistě ne záviděníhodný. Eda píše do *Káčka* pravidelně, velmi pronikavě a chytré úvodníky.

Na nepřesnosti v článku pana Kojzara reagovalo v *Káčku* několik autorů, například Zdeněk Otruba, bývalý student práv, pak dlouholetý mukl, dnes významný funkcionář *Káčka* a také Československé strany národně sociální v exilu. Reportér listu *Washington Post* totiž nedávno navštívil Prahu a v Praze také "Muzeum SNB a vojsk ministerstva vnitra"; napsal o tom článek a pan Kojzar článek odsoudil. Zdeněk Otruba ve své odpovědi, kde se zabývá jak tímto, tak tím prvním Kojzarovým článkem, píše: "Mezi exponáty v Muzeu SNB je například Klement Gottwald a pes Brek, speciálně vycvičený na lov lidí. Brek je vycpaný, Gottwald nikoli. Pan Diehl v listu *Washington Post* znechuceně napsal, že muzeum by se mělo zrušit. To máte tak. V Americe kdysi také měli psy na chytání lidí, *bloodhounds* se jim říkalo. Chytali uprchlé otroky. Američani jsou od té doby na takové pejsky přecitlivělí a zpráva, že ve střední Evropě nejen tyto lovce lidí dodnes mají, ale ještě je oslavují v muzeích . . . to máte těžké." Dále Otruba radí, aby v muzeu, když už musí být, zřídili několik dalších vitrin, například vitrinku pro tábor XII. Cituji: "To byl ten tábor, odkud v padesátém prvním utekla parta vězňů, vesměs letců a vojáků ze západní armády v Anglii. Honil je pohotovostní pluk SNB (možná taky pes Brek, kdo ví . . .) Pak je objevilo letadlo v lese. Obklíčili je a poručili vyjít z lesa s rukama nad hlavou. Potom je nechali kleknout na kolena a pak je zblízka postříleli dávkou ze samopalů. Mrtvolky přivezli nákladákem zpátky na dvanáctku a z korbby je vysypali doprostřed nástupiště. Vězni pak museli pod namířenými automaty chodit v kruhu a na mrtvolky plivat." Konec citátu.

Nevím, jestli se na takové věci může, nebo dokonce má zapomenout, tím spíše, že o nich v Československu nevyšla dosud žádná solidní historická práce. Vyšla jen na Západě: kniha *Zpráva o organizovaném násilí*, kterou napsali Karel Kaplan a Vilém Hejl.

Skoro v každém čísle *Káčka* jsou takové osobní vzpomínky bývalých vězňů na to, jak zemřeli jejich druzi. Vzpomínky jsou napsány věcně, ale pochopitelně, autoři se netají, že věcnost neznamená lhovestnost. Tak o jedné

bezejmenné oběti let padesátých píše jeho kamarád. Cituji: "Neměl to v hlavě docela v pořádku a v zimě 1956, když ho za něco poslali k raportu, dal panu náčelníkovi facku. Zavolali mlátičku. Leopoldovská mlátička byl takový převychovací orgán vojsk ministerstva vnitra. Deset mužů, každý s kusem izolovaného ocelového kabelu a tři psi. Mukla zavedli pod sprchu a pustili vodu, to totiž pomáhá proti omdlení. Ten kabel na jedno švihnutí přerazí holenní kost. Oni ho tam tedy převychovávali dvě hodiny. Potom ho odtáhli do cely, přeražené nohy a ruce mu brnkaly o schody. Umíral pět dní. Napřed jen řval a proklínal komunisty. Pak volal o pomoc, pak prosil, chtěl vodu. Třetí den křičel vzkazy ženě a dětem. Pak už jen plakal a ke konci chroptěl. Vždycky už jsme mysleli, že je po něm, hodinu bylo ticho, a pak zas . . . Musím přiznat, že to na nás všechny mělo velmi silný převychovací účinek." Konec citátu.

Obyčejně, milí posluchači, v těchtole relacích neslyšíte o tak drastických věcech, protože já se románům libujícím si v násilí vyhýbám. Dnes ovšem nemluvíme o románě. Zapomene-li se na skutečnost, je to tragédie.

Vzpomínky přátel ubitých a popravených však dokumentační úsilí Káčka nevyčerpávají. Číslo 6 z dubna 1986 přineslo například dvoustránkovou mapu republiky, na níž jsou zakresleny všechny koncentráky a výslechová vězení padesátých let, jak je mukti dali podle paměti dohromady. Nikdo nepředstírá, že je mapa úplná a redakce se obrací na čtenáře, aby ji pomohli doplnit. Stejně tak vítá redakce pomoc čtenářů, pokud jde o seznam popravených. Sestavil jej v čísle 4 z prosince 1986 Ota Rambousek a zase výslovně uvádí, že seznam je neúplný a nepřesný: ono je taky těžko sestavit seznam úplný, když jediná instituce, která by jej pořídila mohla, čs. ministerstvo vnitra, má zřejmě důležitější publikační úkoly.

Na Rambouskově seznamu je 164 jmen. Oficiální prameny vyšlé v roce 1968 uváděly, že od října 1948 do konce roku 1952 bylo vyneseno 233 trestů smrti a vykonáno 178: tedy pořád více, než je jich na Rambouskově seznamu. Ani v semioficiálních údajích z roku 1968 nejsou ovšem uvedeni ti, kdož byli popraveni pro pokus útěku s koncentráku nebo prostě zastřeleni na útěku nebo ubiti. Dr. Antonín Kratochvíl v knize *Žalují*, vydané před několika lety na Západě, dochází k číslu **osm tisíc usmrčených politických vězňů**.

Dosud vyšlá čísla Káčka přinášejí také rekonstrukce

záhadných případů, které skončily zavražděním nebo prostě zmizením, jako bylo například zmizení ing. Petra Konečného už v roce 1948. Takové články se čtou jako detektivky, ovšem s tím rozdílem, že pojednávají o skutečnosti. Zdeněk Otruba, který rekonstruuje případ inženýra Konečného dochází k závěru, že jej na příkaz stranických činitelů zavraždil jistý kapitán Pich-Tůma a mrtvolu pak zakopal v lese. Tento Pich-Tůma byl v roce 1968 postaven pro tuto a pro jiné vraždy před soud, po 21. srpnu 1968 však osvobozen a podle jiného článku v Káčku vydává dnes v Československu knihu o partyzánském hnutí ve východních Čechách. Myslím, že zajímavější by byly jeho paměti na vlastní činnost v padesátých letech.

Ale byl bych nerad, kdybyste nabyli dojmu, že Káčko je jenom dokumentační časopis. Otiskuje například na pokračování kapitoly z knihy Zdenka Rotrekla *Skrytá tvář české literatury nejenom krásné*, což je literárně-historická kniha o osudech moderních českých spisovatelů většinou katolického zaměření, které oficiální slovníky ignorují nebo se o nich zmiňují jen okrajově. Kniha vychází v nakladatelství 68 Publishers v Torontě. Káčko přináší také básně bývalých muklů, jako byl zesnulý Jan Zahradniček, myslím, že jeden z vůbec největších moderních českých básníků, Václav Renč a jiní.

K-231 není tedy časopis, který by zajímal jen členy Klubu K-231. Je to důležitá tiskovina, která se snaží o to, aby se pro budoucí české historiky uchovalo povědomí o věcech, na něž by mnozí rádi zapomněli.

Jednu takovou věc, ne sice tak tragickou jako ty, o nichž jsem se zmínil, ale zajímavou, připomíná v článku v čísle z června 1987 redaktor Lumír Salivar. "V Moskvě se z vězení propuštěný literární kritik Sergej Grigorians sešel nedávno s pravou rukou pana Gorbačova Alexandrem Jakovlevem a požádal ho, aby povolil vydávání časopisu bývalých sovětských politických vězňů, který se má jmenovat *Glasnost* a do něhož přislíbil přispívat Andrej Sacharov. Je to téměř neuvěřitelné, jak se historie opakuje," píše Salivar. "Nepřipomíná vám to například cestu Zdeňka Mráze a Jardy Brodského na ústřední výbor Komunistické strany Československa při zrození pražského K-231?"

Doufejme, že na rozdíl od Komunistické strany Československa, pan Gorbačov vydávání časopisu povolí.

Bylo by hezké, kdyby takový časopis začal vycházet i v Praze. A kdyby byl nejméně tak zajímavý jako je torontské Káčko.

Lumír Salivar

. . . a Glasnost pokračuje . . .

Na psacím stroji psaný a primitivními prostředky rozmnožovaný časopis bývalých sovětských politických vězňů stále ještě nebyl úředně povolen. Ale nebyl také úředně zakázán — což je jednak pozoruhodné, jednak to může svědčit o tom, že Miškovi Gorbačovovi není podobný časopis proti mysli.

Ve svém posledním čísle "Glasnost" uvádí, že se začaly pálit archivní dokumenty sovětské tajné policie, ve kterých jsou údaje o pronásledování miliónů sovětských občanů z let 1930 až 1950, tedy z let nejhrošího stalinského teroru. Úřední vysvětlení likvidace těchto dokumentů říká, že se tak děje pro nedostatek skladovacích prostor. Neúřední a pravděpodobnější vysvětlení je, aby Gorbačov

nemohl tyto dokumenty použít proti své opozici.

Pokud by bylo pravdivé tvrzení úřední, pak by se našla řada institucí, které by byly ochotny dotyčné dokumenty nejen skladovat, ale také patřičně zpracovat.

Světová veřejnost je však o komunistických zločinech už natolik informována, že spálením vlastních dokumentů nemůže komunismus zahladit své zločiny.

Na zakládajícím shromáždění K-231 v roce 1968 požadoval bratr MUDr. Jan Šmíd, aby Komunistická strana byla prohlášena, tak jako nacistická NSDAP, SS a SA, za zločineckou organizaci. Zdá se, že jiného řešení není, má-li se lidská společnost zbavit tohoto bolavého vředu na svém těle.

Antonin Uhlíř

Úvaha celkem prostoduchá . . .

Přijdeš domů z práce, natáhneš si bačkory, vezmeš si z ledničky pivo či colu a posadiš se k televizi. V šest začínají zprávy, že? Dovol mi, můj příteli mukle, abych tě v tom stejném scénáriu vrátil zpět; v čase . . . třeba do roku 1809.

Tedy zapneš si televizi a jsi pochopitelně zvědavý, co se všechno odehrálo za ten den po celém tom našem světě. Připrav se na malou změnu. Ústřední námět nebude Amerika, Sovětský svaz či Perský záliv, ale Rakousko.

V popředí zájmu celého "dnešního" světa je Napoleon Bonaparte. Jeho armáda se žene přes bezbranná města a dědiny jako oheň přes dozrálé žitné pole . . .

Nic není zdaleka tak důležité na celé mezinárodní scéně jako toto tažení. Historie pracuje přesčas, jak zaznamenává krvavé detaily úspěšného tažení mrňavého diktátora z Francie. Od Trafalgaru po Waterloo jméno Bonaparte je synonymem superiority.

V této době bitev a invazí se také pochopitelně rodí děti . . . jak v Anglii tak Americe a jinde . . . Ovšem, kdo by se zajímal o nemluvnata a dudlíky — v době, kdy se tvoří historie? Co by mohlo být "dnes v roce 1809" více důležité nežli pád Rakouska? Kdo by měl zájem o pár uřvaných kojenců, když celá Evropa je ve světle reflektorů?

Škoda, že někdo ten zájem neměl. Pár "dětíček" nabralo první dech v roce 1809. William Gladstone v Liverpoolu . . . Alfred Jennyson v Lincolnshire . . . Oliver Wendel Holmes v Cambridge, Massachusetts . . . Edgar Alan Poe počal svůj krátký a tragický život v Bostonu . . . Lékař jménem Darwin a jeho žena pojmenovali jejich dítě Charles Robert . . . Chata z hrubě otesaných klád, kterou si v Hardin County, Kentucky postavil negramotný nádeník se naplnila pokřikem novorozeněte. Pojmenovali ho Abraham Lincoln . . .

To se také odehrálo v roce 1809, ale kdo se o to zajímal? Osud světa se přece vytvářel na bojištích Rakouska — že?

Dneska pouze pár "zažraných" historiků si pamatuje jména všech těch bitev a měst . . . kdo z nás je schopen změřit vliv těch několika kojenců? To co se zdálo být tak hrozně důležité v roce 1809, je z našeho hlediska tak zajímavé jako výsledek utkání Sparty a Slávie v roce 1924. To co se zdálo nepodstatné začalo novou historií . . .

Dovolte mi, abych se vrátil ještě jednou zpět v čase, tentokrát o něco více než devatenáct století . . . Kdo se zajímal o jedno židovské novorozené, když každý měl oči upřené na Řím a jeho nádheru . . .

Řím — věčné město . . . Spoután na západě Atlantikem, na východě Eufратem, na severu Rýnem a Dunajem, na jihu Saharou . . . Řím byl právě tak krutý jako byl obrovský. Politické pletichy, pokleslá morálka, ohromná vojenská moc — to vše bylo v popředí zájmu lidí kolem Říma a ještě kousek dál za humny . . .

Co tomu říkáte?

Charta 77 v jednom ze svých nedávných prohlášení upozorňuje na poměry v československých věznicích.

Podle údajů Charty 77 je v současnosti v Československu vězněno asi 45.000 osob, z nichž je asi 5.000 vězněno pro své politické či náboženské přesvědčení a kteří spadají do kategorie "politických vězňů".

V prohlášení se zdůrazňuje, že věznice jsou špinavé, budovy jsou ve špatném stavu a přeplněné. Na denním pořadu jsou pokusy vězňů o sebevraždu. Mezi kriminálními delikventy bují prostituce a konzumace dostupných omamných jedů patří v současném vězeňském systému k dennímu pořádku.

Palestina živořila pod těžkou botou okupace. Oči světa byly upřené na Augusta, cynického císaře, který nařídil sčítání všeho lidu, aby mohl odhadnout o kolik navíc by se dalo vyrazit na daních . . .

A opět . . . kdo by měl zájem na dvojici mladých lidiček, kteří cestovali asi tak stovacet kilometrů na jih od Nazaretu? Co mohlo být víc důležité, nežli císařovo rozhodnutí v Římě? Kdo by měl zájem na jednom škvárněti narozeném v Betlémě?

Bůh měl . . . Aniž si to uvědomil, slavný "božský" Augustus byl jen malým poskokem v božím plánu — viz Micheáš kap. 5 verš 2 z roku 710 před Kristem! Augustus byl malá figurka na vesmírné šachovnici, smítko na stránce prorocství . . .

Zatím co "věčné město" bylo zaneprázdněné "tvořením" historie — Bůh přišel na tuto planetu a postavil si stan ve stáji — na slámě — pod hvězdou . . . téměř nikdo to nezaregistroval . . .

Svět, který se ještě nevzpamatoval z Alexandra Velikého, Heroda Velikého, Augusta — pochopitelně taky Velikého — tento svět tak nějak přehlídl malého Beránka Marie.

A ten stejný svět ho přehlídí podnes . . .

P.S. Až se ti zase jednou, můj brácho mukle, "zvedne puls", protože bolševičkové přišli na něco, na co my jsme ještě nepřišli, že se jim povedl nějaký ten taktický podraz — nebo že si Suchý Vítr jezdí na Balaton a Paleček na Jadran a že s velkou pravděpodobností všichni ti vrahové našich přátel jednou v klidu pojdou na posteli, aniž by přišli před lidský soud . . . pak se, můj příteli ohlédni nazpět a uvědom si, že všechno to, co vidíš, slyšíš, prožíváš, to všechno je tak pomíjivé jako dubnový sníh . . . věčná hodnota je jenom jedna.

Z došlé korespondence

Musím se vrátit k poslednímu sympatickému Káčku z července t.r. Skoro se jednomu nechce věřit, co pravdy, co vtípných i bolestivých, co nepohodlných i bodavých, co tragických a milých vět v oněch dvanácti stránkách věží. Každé číslo Káčka je s netrpělivostí očekáváno nejen námi mukly, ale patrně taky ouředními rudokožci doma, těmi novinářskými příhrbenci typu Kojzara. Toho jste mimochodem elegantně a s velkou dávkou nelitostně a tvrdé pravdy postavili na pranýř. Faktem je, že K-231

každým číslem roste. A současně je možno srovnat úroveň zaniklého Mukla a K-231. Stále zřetelněji se projevuje nepružné, tvrdohlavé, zarputilé a sklerotické vedení Sdružení. Rozumné rozhodnutí učinili bratři I. Pittner a Jiří Sochor. Pozdravujte ho ode mne.

Čítám naplněné věty sestry Ottové (. . . neseme si v srdci naši vlast, jak jsme ji znali . . . snažíme se každý pro sebe formulovat svou lásku k vlasti . . .), či komentář z července 1987, to pronikne až do morku kostí. Dík za ty věty, za ony

články, jež mnohdy zapříčiní vlhkost v oku. Vám všem, kteří se v K-231 nezištně přičiňujete o dobré jméno čs. politických vězňů ve všech světadílech, patří mé blahopřání. Nedejte se zvíkat ničím a nikým, zejména ne lidmi zatrpklými a zakyslými. Jste na správné stopě, děláte to dobře.

S přátelským stiskem ruky

Ewald Fail, Zürich

●
Příspěvek na pomník těm, kteří skončili na provazárně posílám na adresu uvedenou v časopise Káčka. Považuji to za znamenitý nápad a ti nešťastníci si to zaslужují svrchovatě. Prožil jsem několik letmých setkání s těmi postiženými při vycházkách na pankráckém dvoře a nikdy mi z paměti nevymizí ty mladé tváře a jejich, až zarážející, zdvořilost k nám, když jsme se je snažili povzbudit "latrínamí"!

Antonín Roubík, USA

A. P. Roubík

Muklovská recese

Shlédl jsem v americké televizi už řadu debat odborníků o tom, jak závažné duševní poruchy byly diagnostovány u propuštěných rukojmí, vězněných iránskými teroristy a jakou psychoterapii je třeba jim poskytnout při návratu do civilního života. To je jistě chvályhodný zájem o duševní zdraví oněch nešťastníků, jen mně při tom napadá, čím to je, že mnohem početnější zástup obětí rudého teroru v naší bývalé vlasti podobné problémy nevykazoval po vyvážnutí z věznění podstatně delšího. Nedomnívám se, že by zrovna našinec byl o tolik duševně silnější než zdejší domorodec, či že by teror nám známý byl méně působivý, než tam kdesi v Lebanonu či Iránu.

Snad ten rozdíl je v tom, že naše prožitky byly analogické se situací zmíněných rukojmí po dobu počáteční samovazby a výsledků, což byl pro nás úsek věznění relativně krátký. Potom jsme se ocitli na dlouhá léta ve společnosti muklovském, ať už v lágrech či pevných vězeních, a to dávalo muklovským zážitkům novou dimenzi: solidaritu kolektivu politických vězňů, který se při produktivitě "státních mlýnů" stával čím dál jednodušší a nabyl v těch Pánu Bohu nemilých institucích naprosté převahy. A tato okolnost sehrała po mém soudu velmi důležitou roli pro přežití těch tvrdých let bez vážné újmy na duševním zdraví.

Z čeho jsme čerpali sebezáchovnou odolnost v té mnohaleté stresové situaci? Základní studnou duševní vyrovnanosti byla buď útěcha z filozofie či pevnost víry, ať už náboženské či formulované prostými výroky, že to brzo praskne a ty astronomické roky za nás odsedí slepice anebo fatalisticky ujišťující, že zavřít nás mohou, ale pustit musejí. Přání bylo mnohdy otcem těchto myšlenek, ty slepice za nás zrovna moc těch let ani neodseděly, ale tvrdohlavá víra, že se dostaneme z té klece ven nejen prospívala duševnímu zdraví mukla, ale nakonec se i naplnila. I když, bohužel, nikoliv všem. Ten ozdravný, vzdor absurditě nás obklopující humor, nabýval mnohdy podobu situační komiky, když se zdravý rozum mukla vzpouzel pasívně přijímat bezbřehou tupost okovaných hlav bachařských. Z takových "happeningů" se pak rodily perličky muklovského humoru, které svou bizarností mohou aspoň okrajově dokreslit kroniku muklovstva jako osvěžující marginalie, když už tragédie tohoto fenomenu byla dokumentována jinde.

Vážení přátelé!

Dnes jsem od Vás milou poštou opět dostal zářijové Káčko. Promiňte mi, že jsem se tak dlouho neozval, ale víte jistě sami, jak to s tím časem vypadá — jak člověk stárne, je ho stále méně.

Četbu Káčka si nechám na večer — to mám víc klidu a tak si to víc užiju; dopis ale píšu hned, protože se obávám, že když to odložím, tak se k tomu později nedostanu, nebo to do příštího Káčka zapomenou.

Přikládám dva šeky po DM 50,- jeden Káčku na všeobecnou činnost, druhý na pomník — ten článek mi totiž padl hned do oka. Ten nápad či spíše myšlenka je výborný. Začnu uvažovat o tom, že bych se u příležitosti odhalení pomníku rozletěl za Vámi do Kanady.

Přeji do další činnosti moc úspěchů a pro tentokrát se s Vámi loučím.

Václav Skřička, Západní Německo

P.S. Tu whisky — mimochodem Jack Danielse — si stejně neodpustím. Dám si ji ale tentokrát na zdraví Vás všech a všech tam "doma".

Mně se ve vzpomínkách na tu pochmurnou patnáctiletou životní kapitolu vybaví Eman Přádka, pán s prošetřivými skráněmi připomínající prokuristu Živnobanky. Zaplatil za šprýmovná extempore drahé vstupné v podobě opakovaného pobytu v korekcích či bunkru, ale ta jeho spontánní reakce na skutečnost postavenou na hlavu ji stavěla zpátky na nohy a dávala všem muklům chvíle úlevného smíchu, který podporoval ducha odporu. Zde je hrst těch perliček, jak je zachovala má paměť:

Eman — lágr Vojna 1952-55

Po zavedení tzv. mzdového systému do otrocké práce muklů-havířů jsme museli v "kulturní" místnosti tábora podepisovat účetní výkazy. Tam byl vyčíslen příjem jednotlivců podle jejich plnění norem a po srážkách za ubytování, stravu a další režii údržby tábora, včetně "ostrahy", se na konci rubriky stkvěl výsledek čistého příjmu, který nám byl vyplácen v podobě táborových poukázek čili žebračenek. Jednou měl dozor u výplaty osvěták, Schöne Hans, který přišel s geniálním nápadem zakoupit pro lágr ausgerechnet klavír z dobrovolných příspěvků muklů těžících uran. Jeden z úderníků na hlavním překopu, zavřený za klepačku, dosáhl zrovna rekordního příjmu 500 korun v žebračenkách a poníženě odevzdal Hansovi stovku. Osvěták ho dával za příklad ostatním a tu Eman, notorický neplnič norem, vykročil hned za tím hrdinou socialistické práce v muklovském úboru a Schöne Hans ho uvítal posměšnou otázkou: "To jsem zvědav kolik věnuje Přádka na kulturu." Na to Eman: "No von ten špína dal jen 20% z jeho příjmu, to já budu jinej kavalír. Můžete si nechat celejch 100% mýho výdělku, nechci ani findu!" — a podepsal příslušnou linku ukazující u jeho jména čistý příjem — korunu dvacet.

Někdy v roce 1953 či 54 padaly letáčky z balonkové akce Svobodné Evropy, jak z udělání na šachtu Kamenná právě při střídání šichty muklů. Bachaři litali jako posedlí, aby zabavili ty úzké papírové nudličky snášející se z jasného nebe dřív, než se dostanou do rukou muklovské reakce. Eman kdesi pohotově vyštrachal kus starých novin, složil útržek do příslušného formátu a "nenápadně" ho studoval pod fárakem tak, aby ho bachař zmerčil. Nemusel čekat dlouho, ve chvíli se ozvalo zařičení: "Přádka, dejte to sem!" Ale kdepak Eman, ten se dal se svým pokladem na

úprk, klíčkoval mezi bachaři a po dopadení vítězoslavně zamával tím zmuchlaným cárem papíru a oznámil: "Největší a nejčtenější, soudruzi — drahocenné Rudé Prdy Jana Drdy!"

Při každodenním filcunku provázejícím nástup i odchod z pracoviště ukázal jednou bachař na Emanu, který vzpurně odsekl: "Nejdu, já byl včera", čímž si ovšem zajistil teprve důkladnou osobní prohlídku. Ale na to právě Eman čekal. V zimních měsících totiž bylo občas povoleno odnést menší odpadky z důlní výdřevy do lágru pro otop baráků. Eman sice nadržel nic takového v ruce, ale do kalhot si zasunul pěkně opracovaný kus dřeva v podobě ztopořeného mužského údu nadživotní velikosti a v upažení a rozkročen podle foršriftu vyčkával na filcunk bachaře. Ten se na něho dychtivě vrhnul a za chvíli zhnuseně pronesl: "Přástka, vy ste ale pěkný prase!" Na to se Eman dotčeně ohradil: "Kdo je prase? Já se nikomu nešfárám v rozkroku a tohle je přece ted' úředně povolený!" a hbitě vyťasil ten kus tvrdého dřeva z poklopce.

Pro dlouhé zimní večery

Pro ukrácení dlouhých zimních večerů se dá doporučit ledacos: my bychom vám rádi doporučili knížku, či přesněji hned tři knížky. První z nich se jmenuje "Pronásledování vlastenci", napsal ji Jožka Pejskar a vydalo ji České slovo v Mnichově. Poslechněte si, co o knize a autorovi říká jeho dlouholetý přítel, poslanec Ota Hora.

Novinář a redaktor Svobodné Evropy Jožka Pejskar nás mile překvapil svou novou knihou. "Pronásledování vlastenci" v jistém smyslu navazují na dva předcházející svazky "Poslední pocity". Všechny tři knihy obsahují nepřehledné množství informací, které by jinak upadly do zapomenutí a jsou proto pokladem pro každého historika. Kniha vyšla k 90. výročí založení Československé strany národně-sociální a její koncept je zcela unikátní: sleduje osudy českých vlastenců od roku 1897 a jejich pronásledování třemi různými režimy. První oddíl je věnován rakouské perzekuci do roku 1918, pak následuje nacistická perzekuce 1939-1945 a konečně komunistický teror od roku 1948 do loňského roku. Čtvrtý oddíl knihy věnoval autor — novinář tělem i duší — slávě a pádu nakladatelství Melantrich. Kniha má 278 stran a z toho takřka 200 stran je věnováno komunistické perzekuci. Vždyť to byl prof. dr. Václav Černý, který toto období označil za "... nejkrutější režim současných dějin a také nejnekulturnější ..."

Pejskar se v knize soustředil především na pronásledované vlastence své vlastní politické strany. Nemínil však přehlížet či snižovat odbojovou činnost příslušníků ostatních politických stran. Vždyť mnozí vlastenci vstupovali do boje za svobodu nikoli jako straníci, nýbrž jako příslušníci národa. Pejskarova kniha je otřesné svědectví nelibostného pronásledování, především barbarským komunistickým režimem. Najdete v ní mnohá jména, která jste znali z politického, uměleckého či náboženského života, mnohá fakta až dosud neznámá. Její význam, zejména pro mladou generaci, je závažný. Knihu si můžete objednat na adrese:

České slovo Postfach 860604

D-8000 München 86

nebo (pokud bydlíte v severní Americe) u autora:

Josef Pejskar

330 North Stage Coach Lane

Fallbrook, Cal.

USA 92028

Po určitý čas se ochránci budování záporných socialistických zitřků pokoušeli přesvědčovat i mukly o krásách marxismu a to povinnou návštěvou přednášek na toto láskyplné téma. Obvykle netrvaly dlouho neb když se bachař předčítající připravený text dokoktal na konec prvé stránky takového veledla a otáčel na druhou stránku, pravidelně se ozvalo z posluchačstva lakonické: "Ted' de jenom vo to esli nekecáš", načež následoval odchod na trestnou brigádu. Jednou však předčítající marxista doběhl nahnané posluchačstvo zkráceným textem a hned prvou stránku zakončil slovy: "A kdo má nějakou důležitou otázku, necht' se přihlásí a já věc objasním." Eman se ochotně hlásil prostým dotazem: "Kdy nám dáte na světnice kamna, dyk už je zima jak v psinci." Zaskočený bachař se ještě snažil argumentovat tím, že tohle nemá nic společného s marxismem, ale Emanu neumlčel. Ten konstatoval suše: "No podle tý vaší dialektiky souvisí všechno se vším. Ale vo to tu ted' nejde. Podstatný je, že ty kamna jsou pro nás mnohem důležitější než všechny tydle kecy."

Druhá kniha, kterou vám chceme doporučit, je ze zcela jiné literární zásuvky. Je to útlá knížka veršů v prosté tma-vožluté obálce s nadpisem "Slova a slovo", a jejím autorem je Anastáz Opasek. Autorovo jméno není čtenářům našeho časopisu neznámé. Právě v posledním čísle jsme přinesli několik ukázek jeho veršů, starších i nových. Pro ty, kteří se nepamatují, zde je pár dat z životopisu, který sám o sobě je dokladem krutosti a nesmyslnosti komunistického režimu v Praze.

Jan Anastáz Opasek vstoupil jako devatenáctiletý do benediktinského kláštera, studoval teologii v Praze a v Římě, kde se stal v roce 1938 doktorem bohosloví. V roce 1947 byl zvolen opatem břevnovského kláštera, o dva roky později je zatčen a v monstr-procesu proti "vatikánským špiónům" odsouzen na doživotí. Po jedenáctiletém věznění je propuštěn, ale kněžské povolání mu bylo zakázáno, pracoval tedy jako dělník. V roce 1969 byl rehabilitován a téhož roku odjíždí do Německa, kde žije v benediktinském klášteře. Opat Opasek slavil letos 74. narozeniny.

Jeho nová knížka veršů je (podobně jako čtyři předcházející) napsána podivuhodně svěžím, čistým a jednoduchým jazykem. Je to poezie, které se není nutno bát. Knižka má tři oddíly (Odložte smutek; Růže, které mne zraňují; Bůh vyvádí z propadliště pouští). Opaskova poezie je přirozeně obrazem jeho křesťanského filozofického přesvědčení. Poněkud překvapivě je druhý oddíl věnován básním o ženách. A ještě jedno překvapení: verše vyšly současně v českém originálu a německém překladu, oba texty vždy proti sobě na protilehlých stranách. Je to úprava atraktivní a v emigračních poměrech také velmi užitečná. Snad to pomůže jedné knížce české poezie překročit omezení našeho exilově-kulturního ghetta. Kniha vyšla nákladem Ackermann-Gemeinde. V redakci máme k dispozici zatím jen ukázkový výtisk, kde se neříká, jak knihu objednat. Ale budete-li mít zájem, pošlete objednávku nám a my už to zařídíme.

Poslední doporučená kniha má značně neobvyklý žánr. Poslechněte si, co v úvodu praví sám autor — soudce, cestovatel, profesor a jediný čínský mandarín z Plzně, dr. Ota Ulč — "Přemýšlím, co předkládám: Záznamník,

rozčarovník či dokonce reakční listář?" Kniha má název "My a oni před a za Atlantikem".

V její první části (Amerika) se autor pokouší "rozmetat generalizace o Americe, ona lichá klišé, leč se železobetonovou výdrží".

V druhé části (Příjezdy — právní souvislosti) najdete právní rady, především pokud jde o problémy emigrační: imigrační kvóty, možnosti příjezdu a uplatnění, měnění se předpisy a praxe, azyl a vydávání uprchlých osob, dědické právo, a naše dilema — úprava vztahů. Kapitola je napsaná živě a pro potřebu normálních lidí, tedy žádný právnícký suchopár. Docela poučné.

Třetí část knihy nese název "Opustiš-li mě, nejspíš nezahyneš". Autor praví, že jsou to "pozorování a povídá-

ní mezi námi exulanty, emigranty, vystěhovalci a též s návštěvníky a návratnými našinci zpět za dráty". Dodejme k tomu, že těch 113 stran je napsáno jemně ironizující češtinou, s ulčovským talentem pro kontrast, humor a odhalování nesmyslnosti v našem běžném životě a dostanete za svých 15,60 švýcarských franků ode všeho něco: trochu legrace a trochu smutku, něco zábavy a dost poučení, rozbor zákonných předpisů a politické anekdoty z Prahy — všechno na jedné straně.

Prostě, pravé čtení na dlouhé zimní večery. "My a oni" autora Oty Ulče je ročenka Reportéra 1987, kresby jsou od Jana Kristoforího a knihu vydal Polygon, CH-8048 Zürich, Postfach 1737, Switzerland.

-ok-

Waldemar Matuška nám píše

Přejeme Vaší redakci a Vaším čtenářům krásné Vánoce 1987.

Vaši Waldemar a Olga Matuškové

Současně s tímto blahopřáním nám Waldemar oznamuje, že natočil se svou ženou Olgou a Waldemarem juniorem tradiční české vánoční koledy, jak na dlouhohrající gramofonovou desku, tak i na kazetu.

Všichni známe Valdu a jeho ženu jako prvotřídní zpěváky, řada z nás má jeho nahrávky doma. Dnes je Valda jedním z nás. Exulantem, který zvolil svobodu. Jeho příchod na Západ je bezesporu přínosem pro československou exilovou kulturu. Československý exil má svoje vynikající vědce, spisovatele, výtvarné umělce, hudebníky, operní pěvce a dnes tedy už i zpěváky pop-music.

Naším čtenářům doporučujeme jeho první nahrávku na svobodě, kterou lze objednat na následující adrese:

DE-MAR ENT.
P.O. Box 8596, Madeira Beach
FL 33738, USA

Na objednávce poznamenejte, přejete-li si desku či kazetu. Cena za desku nebo za kazetu je 9.95 amerických dolarů plus poštovné, které je v Americe a v Kanadě \$2.50, Evropě a Austrálii \$3.00, Evropa letecky \$5.50, Austrálie letecky \$7.50. Evropské šeky musí být vystaveny na americkou banku. Platbu zasílejte zároveň s objednávkou.

Waldemarovi s rodinou přejeme hodně úspěchů v jeho novém životě a vám přejeme příjemný poslech.

-rr-

Karel Kryl Azbuk

*Já sledoval jsem Azbuka
měl mundúr ze Sojůzu
Jak Gottwald kouřil čibuka
a kupoval si blůzu
ta blůza byla z Turecka
a Azbuk zíral zhruble
když musel sáhnout do vrecka
a platit čtyři ruble*

*Pak v dalším kšeftě za chvíli
já viděl jsem jej opět
kupovat dámskou košilkou
a kalhotky číslo pět
Pak na vysokém podpatku
si k tomu koupil perka
snad kupuje to pro matku
— snad dostane to dcerka*

Ze sbírky (Z pod stolu) sebrané spisy, kterou vydalo nakladatelství 68 Publishers v Torontě.

*Když kupoval si paruku
a punčošky a rtěnku
já opakoval azbuku
písmeno po písmenku
Však jalo se mě zděšení
když koupil přizi v klubku:
"Vot vo svobodnom vrémení
ja būdu vjazát' jupku!"*

*Když přizi sbalil vesele
a spěchal sukni plésti
já tázal se jej nesměle
která že má to štěstí
A vidím jak se červená
a odpovídá skromně:
"Jsem poručice Jelena
a sukně — bude pro mě!"*

Ze života K-231

Po letní dvouměsíční přestávce se výbor sešel k nové práci 23. září u Ottů a říjnová schůze se odbyvala rovněž tam 14. října.

Z našich zahraničních návštěvníků byli 3 členové výboru (bratři Fráňa, Pittner a Rambousek). Měli možnost se zúčastnit některých našich rozšířených schůzí.

Na schůzi v září sestra Ottová předala členům výboru společné prohlášení československých organizací ve svobodném světě (Joint Statement by Czechoslovak Organizations in the Free World) "Soviet reconstruction — opportunities and dangers (Sovětská reforma — příležitosti a nebezpečí).

Podstatnou část přinášíme v dnešním čísle.

Výbor rovněž jednomyslně schválil zvýšení obnosu jednotlivých zásilek pro vánoční akci domů.

Na zářijové schůzi byla ustanovena komise pro výstavbu památníku popraveným a umučeným politickým vězňům během komunistického teroru v naší vlasti. Práci v této komisi za K-231 přijali sestra Rollerová a bratři Slavík a Otta. Za Kruh přátel sestra Slavíková a bratři Bartůněk a Talský.

Byla čtena řada dopisů, které se nashromáždily během léta. Přítomným byla oznámena tragická a smutná smrt p. Jiřího Zavřela z Kalifornie, jak ji v dopise popsal bratr Sochor.

Toto je krátké shrnutí dvou rozšířených výborových schůzí.

Příští schůze bude 11. listopadu u Otrubů.

Během léta jsme s radostí přivítali v Kanadě celou řadu dobrých přátel. Jako první byli mezi námi Mirka a Milan Hejlovi ze západního Německa, kteří se zúčastnili květnové schůze u Frýbortů.

V červnu jsme mezi sebou uvítali sestru Libuši Drobilkovou z New Jersey, USA, bratra Otu Rambouska, rovněž ze Států. Tentýž měsíc byli u nás i manželé Pittnerovi, v červenci rodina Maškova, v srpnu Helena Huňková-Husáková a Dana Hubková, Adamovi z USA, Antonín Fráňa a Zdenka a Karel Šťastní ze Švýcarska.

Naši návštěvníci nám byli všichni velmi milí. Pokud jejich, či naše časové možnosti stačily, snažili jsme se jim ukázat alespoň bezprostřední část Kanady — to jest Toronto a nejbližší okolí.

Přátelé, přijedte znovu — byli jste a budete vždycky vítáni!

Letošní vánoční příspěvky byly odeslány našim potřebným sestřám a bratrům v měsíci říjnu.

Přijměte prosím, všichni, kteří tak nezištně pomohli tuto zásilku uskutečnit upřímné a vroucí díky.

Za K-231 v exilu

Eda Ottová

\$

Zprávy z pokladny

Jako obvykle, Klub K-231 děkuje všem svým přátelům, kteří poslali své cenné dary. V době od 1. září do 15. října jsme na konta uložili následující položky:

Jméno	Stát	Obnos \$	Účel
Bartůněk Antonín	Kanada	100.- Can	KA
Bujná Eugenie	Rakousko	20.- Can	KA
Faltusová Anna	USA	25.- US	KA
Fellmann Jan	Kanada	10.- Can	KA
Povolný Mojmir	USA	50.- Can	KA
Pražák Zdeněk	USA	20.- US	KA
Roubík Antonín	USA	25.- US	KA
Svačina Josef	USA	10.- US	KA
Uhlíř Antonín	USA	10.- US	KA
Veselý Josef F.	Kanada	50.- Can	KA

Účel KA = činnost

\$

V Československu zemřela po dlouhé a těžké nemoci ve věku 83 let sestra **ANTICA BARTÍKOVÁ**, roz. Adžija.

V domově důchodců v Praze zemřela ve věku 84 let sestra **EMILIE VACKOVÁ**.

V létě zemřela v Brně sestra **BOŽENA ŽVACHULOVÁ** (Pirát). Příčina smrti není známá.

V Československu zemřel bratr **ALOIS SEDLÁŘ** ve věku 72 let. Pocházel z Vičkovy-Kuželek u Zlína.

VZPOMÍNÁME A NEZAPOMÍNÁME!

J
I
Ž

P
O
T
Ř
E
T
Í

v sobotu
21. listopadu 1987
v 7 hod. večer

Masaryktown,
450 Scarborough
Golf Club Rd.

na BARBORSKOU ZÁBAVU

hraje
ČESKÁ TRAMPSKÁ
KAPELA!
VÁNOČNÍ PEČIVO
TOMBOLA

Vstupné \$ 8

K-231 is published bi-monthly by Club K-231 in exile. — K-231 je dvouměsíčník, který vydává K-231 v exilu — Klub bývalých politických vězňů se sídlem v Kanadě. Řídí redakční rada ve složení: František Otta, Zdeněk Otruba, Lumír Šallvar. Redakce si vyhrazuje právo úpravy nebo zkrácení článků. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Adresa Klubu je: Club K-231, P.O. Box 2323, Postal Station "B", Scarborough, Ontario, M1N 2E9, Canada. Sazba, grafická úprava a tisk: Prague Typesetting, Inc., Toronto, On., Canada.